

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság  
ítélete**

**Az ügy száma:** Kfv.X.38.277/2019/7.

**A tanács tagjai:** . Zanathy János  
a tanács elnöke  
. Magyarfalvi Katalin  
előadó bíró  
. Farkas Katalin  
bíró

**A felperes:**

**A felperes képviselője:** dr. Makó András ügyvéd

**Az alperes:** ... Megyei Kormányhivatal

**Az alperes képviselője:** jogtanácsos

**A per tárgya:** közigazgatási határozat felülvizsgálata

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:**

**Az elsőfokú bíróság határozatának száma:**

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.261/2019/22.

**Rendelkező rész**

A Kúria a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.261/2019/22. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 25.000 (huszonötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

**Indokolás**

**Tényállás**

- [1] A felperes 2015. szeptember 16-tól B2 minősítési csoport szerinti rokkantsági ellátásban részesült. Az elsőfokú társadalombiztosítási szerv az ellátást a 2018. november 22-én kelt határozatával megszüntette és november 28-tól 2021. november 22. napjáig rehabilitációs ellátást állapított meg a felperes részére. A határozat szerint a felperes egészségi állapota - az elsőfokú komplex minősítés eredményéről készült összefoglaló véleményben megállapítottaknak megfelelően - 56%, B1 minősítési csoportba tartozik, foglalkoztathatósága rehabilitációval helyreállítható, így a határozat szerinti összegben jogosult az ellátásra.
- [2] Az elsőfokú határozatot a másodfokú társadalombiztosítási szerv a másodfokú komplex minősítési bizottság szakvéleménye alapján, amely

szerint a felperes egészségi állapota 57%-os, foglalkozási rehabilitációja egyéb körülményei miatt nem javasolt, B2 minősítési csoportba tartozik, megváltoztatta és a 2018. november 22-től megszüntetett rokkantsági ellátás továbbfolyósításáról rendelkezett.

### **A felperes keresete és az alperes védirata**

- [3] A felperes keresetében a társadalombiztosítási határozat felülvizsgálatát azért kérte, mert az egészségi állapotának mértékét és a minősítési kategóriát - betegségei téves értékelés miatt - helytelenül határozták meg.
- [4] Az alperes a kereset elutasítását kérte határozata ténybeli és jogi indokai fenntartásával.

### **Az elsőfokú ítélet**

- [5] A munkaügyi bíróság a társadalombiztosítási határozatokat megsemmisítette, az elsőfokú szervet új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezte annak megállapításával, hogy a felperes egészségi állapota az első-és másodfokú orvosi bizottsági vizsgálatok idején és az ítélethozatalkor is 48%.
- [6] A bíróság az ítéletben ismertette a szakértői bizonyítás során lefolytatott eljárási cselekményeket és azok eredményét, rögzítette, hogy a perben kirendelt szakértő a szakvéleményre tett észrevételekre nyilatkozott, részletes indokát adva az orvosi bizottságokétól eltérő véleményének. A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő által előterjesztett, a felek indítványa alapján kiegészített szakvéleményt a bíróság elfogadta ítélezése alapjául, az alperes indítványát, mint sürgősségtelent, a következő indokolással mellőzte.
- [7] A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.), illetve a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) több esetben szakít a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rég. Pp.) szabályaival. A perkoncentráció a törvény egyik kiemelt célkitűzése. A Pp. 308. § (1) bekezdése szerint a bíróság ugyanazon szakkérdésre rendszerint egy szakértőt rendel ki, ez azt jelenti, hogy ugyanabban a szakkérdésben, a per ésszerű időn belül történő befejezése érdekében főszabályként egy szakértőt kell kirendelni. A Pp. 315. § (1) bekezdése kizárólag egy esetben, akkor teszi lehetővé új szakértő kirendelését, ha az aggályosság megszüntetésére irányuló kísérlet sikertelen volt. Önmagában amiatt tehát, hogy a fél nem ért egyet a szakértő válaszaival, következtetéseivel, nincs helye a kirendelt szakértő "kicserélésére", így a szakvélemények "többszörözésére".
- [8] A Pp. 316. § (1) bekezdés d) pontja felsorolja azokat az eseteket, amikor a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos. Az alperes nem adta érdemi indokát annak, hogy a szakvélemény miért aggályos, azt a bíróság elfogadta ítélezése alapjául. Mivel a

társadalombiztosítási szervek a felperes egészségi állapotát a fentiektől eltérően állapították meg, a Kp. 89. § (1) bekezdés b) pont szerinti megsemmisítésnek és új eljárás elrendelésének van helye azzal, hogy a komplex minősítést 48%-os egészségi állapot figyelembevételével kell elvégezni.

#### **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

- [9] A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását kérte a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 315. § (1) bekezdése megsértésére hivatkozva.
- [10] Az alperes - az ügy előzményeinek és a jogerős ítélet indokainak ismertetését követően - kifejtette, hogy a rehabilitációs hatóságok eljárása során a szakértői bizottságok által adott komplex minősítések olyan szakértői vélemények, amelyek irányadók a felperes egészségi állapotának mértékét illetően. E szakvélemények helytállósága, illetve az azokon alapuló határozatok akkor vitathatók a perben, ha a fél a megalapozatlanságukat tudja bizonyítani. A Pp. nem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy a közigazgatási eljárásban készült komplex minősítési vélemény nem tekinthető egyenrangúnak a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleménnyel. Ezért a közigazgatási eljárásban és a perben beszerzett szakvélemények közötti ellentmondás feloldásáról a bíróságnak további szakértői bizonyítás elrendelésével kellett volna gondoskodnia. Az alperes a szakvéleményre tett észrevételében részletesen megindokolta az új szakértő kirendelésére tett indítványát, amely összhangban van a Pp. 316. § (1) bekezdés c) pontjában előírt feltételekkel. Az ítélet azért sérti a Pp. 315. § (1) bekezdését, mert a bíróság a határidőben előterjesztett és érdemben indokolt bizonyítási indítványát mellőzte, így a tényállást nem tárta fel teljes mértékben.
- [11] Az alperes hivatkozott arra is, hogy a korábbi joggyakorlat szerint a bíróság új igazságügyi szakértő kirendelését egymásnak ellentmondó szakvélemények esetén szükségesnek tartotta, amellyel ellentétes, hogy a bíróságok az ítéleteiket - ahogyan a jelen ügyben is -, egyetlen igazságügyi szakértő véleményére alapítsák. Végül utalt arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében, így a jelen perben felhívott Mfv.III.11.120/2010/3. számú határozatában kimondta, hogy az ORSZI szakértői bizottságai és az igazságügyi orvosszakértő véleménye közötti olyan kérdésekben mutatkozó eltéréseket, amelyek megítélése különleges szakértelmet igényel, a bíróságnak a Pp. 182. § (3) bekezdése alkalmazásával, további szakértői bizonyítás elrendelésével kell tisztáznia.
- [12] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte annak megalapozottságára

hivatkozva. Ismertette a közigazgatási és a peres eljárás egyes mozzanatait, rögzítette, hogy az ítélet kellően indokolt, a bíróság a tényállást tisztázta; konkrét észrevételt az alperes a kiegészítő véleményre sem tett. Végül utalt arra, hogy az ellenkérelmében részletezett életkörülményei és a tisztességes eljáráshoz való joga érvényesülése is indokolják, hogy a per mielőbb befejezésre kerüljön. A felperes az ellenkérelmében „a perrel kapcsolatban szükségszerűen felmerült számlával igazolt költségei, postaköltségei, a beadványok elkészítéséhez igénybe vett tanácsadásra, mint előzetes tudakozódás számlával igazolt költsége” megfizetésére kérte kötelezni az alperest; az ellenkérelméhez költségjegyzék nyomtatványt csatolt, amelyen ügyvédi munkadíj címén 30.000 forint, szakértői tanács címén 16.500 forint költséget számított fel.

### **A Kúria döntése és jogi indokai**

- [13] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [14] A jogerős ítélet felülvizsgálata során a Kúriának arról kellett döntenie, hogy a munkaügyi bíróság az eljárása során megsértette-e a Pp. új szakértő kirendelését szabályozó 315. § (1) bekezdését.
- [15] Az irányadó tényállás szerint a felperes egészségi állapotát a másodfokú orvosi bizottság és a perben kirendelt igazságügyi szakértő azonos megbetegedések alapul vételével határozta meg. A másodfokú hatósági eljárásban és a perben szakvéleményt adó szakértők véleménye között a mozgásszervi, valamint a szív-és érrendszeri megbetegedések egészségkárosító hatása mértékének (16% vagy 26%, illetve 10% vagy 15%), ebből fakadóan az össz-szervezeti egészségkárosodás (43% vagy 52%) és az ebből kiszámított egészségi állapot (57% vagy 48%) mértékének meghatározásában volt különbség, amely eltérés a felperes minősítési kategóriába sorolása, annak alapján az öt megillető ellátás megállapítására kihatott.
- [16] A Kúria az előtte korábban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásai tárgyában folyamatban volt társadalombiztosítási perekben, hasonló tényállású ügyekben, amelyekben a felperesek egy, vagy több megbetegedése részkárosító hatásának a NEFMir. alapján, szakértői mérlegelés útján való meghatározásában volt vita, azonos tartalmú kérelmekre iránymutatást adott a Pp. szakértői bizonyításra vonatkozó szabályai értelmezéséről, a Pp. 315. § (1) bekezdése helyes alkalmazásáról. A Kúria a határozatokban (Kfv.X.37.883/2019., Kfv.X.37.256/2019/7., Kfv.X.37.356/2019/6.) rámutatott arra, hogy a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaira való jogosultság szempontjából lényeges azon tények megállapításához, amelyek megítélése különleges szakértelmet igényel, a társadalombiztosítási szervek eljárásában ún. komplex minősítés keretében a Kormány által kijelölt szakértői szerv ad szakvéleményt [Mmtv. 15. §, 19. § a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaival kapcsolatos eljárási szabályokról szóló 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet (Kr.) 1. § (1)-(2) bek.]. A

minősítést - az Mmtv., a Kr. és a NEFMir. alkalmazásával - a rehabilitációs hatóság orvos-, foglalkozási rehabilitációs és szociális szakértőkből álló bizottságai végzik; a bizottságoknak a rehabilitációs orvosszakértői, foglalkozási rehabilitációs szakértői, illetve országos szociálpolitikai szakértői névjegyzékbe bejegyzett szakértő tagjait és - kormányzati szolgálati jogviszonyban álló - elnökét a szakértői szerv vezetője jelöli ki [Mmtv. 27. §-27/A. §, Kr. 11-13/C. §]. Mivel a bizottságok tagjai a vizsgált ellátásokra való jogosultság vitatott feltételei megítéléséhez megfelelő szakértelemmel rendelkeznek, a társadalombiztosítási szerv alperes a perben - a tényállás szabad megállapításának elvéből [Pp. 263. § (1) bekezdés] fakadóan, törvény ez irányú tiltó rendelkezése hiányában - a tőlük beszerzett nyilatkozatokkal, véleményekkel alátámaszthatja a perben kirendelt igazságügyi orvos-, rehabilitációs foglalkozási, illetve szociális szakértő által elkészített szakvélemény aggályosságát. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a bíróság a perben kirendelt szakértők szakvéleményét vitató nyilatkozatok alapján köteles lenne új szakértő kirendelésére.

[17] A Kúria a fenti határozataiban a jelen perrel azonos vitás kérdés kapcsán kiemelte, hogy a törvényhozó a Pp.-ben új alapokra helyezte a szakértői bizonyítást; ennek szabályai - a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) XIV. fejezetében foglalt eltérésekkel - a közigazgatási perben is irányadók [Kp. 78. § (1) bekezdés]. A Pp. szabályozásában a különleges szakértelmet igénylő kérdések megválaszolására, tények megállapítására magánszakértő, más eljárásban kirendelt szakértő és kirendelt szakértő alkalmazható. A perben szakértőként az igazságügyi szakértőkről szóló törvény [az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (Szaktv.)] szerinti szakértőt vagy a Szaktv.-ben meghatározott eseti szakértőt lehet alkalmazni [Pp. 300. § (2) bekezdés]. A Pp. alkalmazásában a Szaktv. szerinti szakértők és eseti szakértők minősülnek szakértőnek, így ezen szakértők véleménye minősül szakvéleménynek. A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai tárgyában a közigazgatási hatósági eljárásban szakvéleményt adó bizottságok véleményei nem minősülnek a Pp. 306. § szerinti, más eljárásban kirendelt szakértő szakvéleményének, és - ahogyan arra a Kúria a Kfv.X.37.763/2019/6. számú határozatában rámutatott - a Kp. 80. § szerinti, megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő által adott szakvéleménynek sem.

[18] A Kúria a fentiek alapján megállapította, hogy a komplex minősítést végző bizottságok szakvéleményei a Pp. és a Kp. alkalmazásában, a megváltozott munkaképességű személyek ellátásai tárgyában hozott társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránti perben nem minősülnek szakvéleménynek; nem fogadta el az alperes ezzel összefüggésben előadott azon érvelését, hogy a közigazgatási eljárásban és a perben beszerzett szakvélemények hivatkozott ellentmondásait a szakvélemények „egyenrangúsága” alapján új szakértő kirendelésével lehet csak kiküszöbölni.

- [19] A szakértő szakvéleményének előterjesztését követően a fél indítványára további szakértői bizonyítás (felvilágosítás kérés, új szakértő alkalmazása) elrendelésének van helye akkor, ha a szakvélemény aggályos. Ha a kirendelt szakértőtől származó szakvélemény aggályai nem kerülnek felszámolásra, úgy a szakvélemény a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe [Pp. 315. § (1) bekezdés, 316. § (3) bekezdés]. Azt, hogy a kirendelt szakértő szakvéleménye mikor tekinthető aggályosnak, ekként további szakértői bizonyítás indítványozására és elrendelésére alapot adónak, illetve végső soron, az aggályok felszámolásának hiányában a bíróság döntése meghozatala során mellőzendőnek, a törvényhozó a Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban szabályozta: ha hiányos, illetve nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit, ha homályos, ha önmagával, illetve a perbeli adatokkal ellentétes, vagy ha egyébként a helyességéhez nyomatékos kétség fér. A kirendelt szakértő szakvéleményének beszerzését követően további szakértői bizonyítás elrendelését tehát a fél alappal akkor indítványozhatja, ha annak szükségességét a Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pontokban felsorolt valamely ok megjelölésével és az arra vonatkozó indokok előadásával megfelelően alátámasztja.
- [20] A Kúria határozataiban rámutatott: abban a kérdésben, hogy a közigazgatási eljárásban szakvéleményt adó szakértőktől alperes által beszerzett nyilatkozatok ténylegesen alkalmasak-e arra, hogy a perben kirendelt szakértő szakvéleménye megalapozottságát illetően aggályokat keltsenek, ekként van-e helye a fél indítványára további szakértői bizonyítás elrendelésének, általános jellegű iránymutatás nem adható, erről a bíróságnak a konkrét eset összes körülményei alapján, a perben rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetésével kell állást foglalnia. Kizárólag amiatt, mert a rehabilitációs hatóság szakértői bizottságának orvosszakértő tagja valamely, szakértői mérlegelés eredményeként megállapítandó tény, körülmény megítélésében, így pl. - ahogyan a jelen esetben is - a betegségek részkárosító hatása mértékének meghatározásában a bíróság által kirendelt igazságügyi orvosszakértőtől eltérő álláspontot foglal el, általában nem lehet új szakértő kirendelését kezdeményezni.
- [21] A Kúria ítéleteiben tett fenti megállapítások a jelen ügyben is mindenben irányadók. A jelen perben a bíróság által kirendelt szakértő járt el, a szakvéleményre tett észrevételek alapján a bíróság a szakértőt felvilágosítás adására felhívta, ítéletében ismertette azokat az indokokat, amelyek alapján a kiegészített szakvéleményt aggálytalannak tekintette. Az alperes az ezt követően előterjesztett indítványában nem jelölte meg, hogy a kiegészített szakvéleményt a Pp. 316. § (1) bekezdés a)-d) pontjában szabályozott okok közül melyek alapján tartja aggályosnak, az alperes új szakértő kirendelését a másodfokú orvosszakértő főorvos korábbival egyező nyilatkozata csatolásával, a Pp. 315. § (1) bekezdésére és a Legfelsőbb Bíróság Mfv.III.11.120/2010/3. számú

ítélete szerinti gyakorlatára utalással kérte. A munkaügyi bíróság helyesen, a Pp. 315. § (1) bekezdése megsértése nélkül helyezkedett arra az álláspontra, hogy ezen indítvány alapján új szakértő kirendelésének nem volt helye. Ennek megítélésékor - az alperes érvelésével ellentétben - a korábbi, eltérő jogszabályi környezetben, más anyagi, de főként eljárási szabályok [régi Pp., a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény, az Országos Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézettről, valamint eljárásának részletes szabályairól szóló 213/2007. (VIII.7.) Korm. rendelet, stb.] alkalmazásával kialakított bírói gyakorlat érvényesülését nem lehet számon kérni.

- [22] Önmagában az a tény, hogy a vitás megbetegedések részkárosító hatása a közigazgatási eljárásban és a perben - a NEFMir.-ben meghatározott keretek között elvégzett szakértői mérlegeléssel - eltérő mértékben került meghatározásra, az alperes által egyebekben csupán a felülvizsgálati eljárásban megjelölt Pp. 316. § (1) bekezdés c) pontja szerinti ok fennállására, annak megállapítására, hogy a kirendelt szakértő véleménye a perbeli adatokkal való ellentét miatt aggályos, nem adott alapot.
- [23] Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet - a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján - hatályában fenntartotta.

## **Záró rész**

- [24] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében javarészt a közigazgatási és a peres eljárásban lefolytatott eljárási cselekményeket és a felperes állapotát részletezte, beadványa a felülvizsgálati kérelem elbírálását csak kisebb részében mozdította elő, ezért a Kúria az alperest - a Pp. 82. § (1), (3) bekezdése és 83. § (1) bekezdése alapján - a rendelkező részben foglaltak szerint kötelezte felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [25] A Kúria a felülvizsgálati eljárás illetékéről az Mmtv. 14. § (2) bekezdése alapján döntött.
- [26] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése által alkalmazni rendelt Kp. 114. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül bírálta el.
- [27] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. február 18.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

tisztviselő